

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾
z dnia2016 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy
wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe**

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 2236) w § 2 w ust. 1 pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) część wynagrodzenia pracowników, których wynagrodzenie jest wyższe niż przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy, zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców, z wyłączeniem osób wymienionych w art. 18 ust. 12 ustawy – w wysokości równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalony miesięczny przychód tych osób stanowiący podstawę wymiaru składek nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy,”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 2016 r.

MINISTER
RODZINY, PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ

¹⁾ Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 1905).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 689, 978, 1037, 1066, 1240, 1266, 1268, 1269, 1506, 1649, 1735, 1830, 1893 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 34 i 615.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Pracy
Iwona Ziendulska
24.06.2016

Uzasadnienie

W wyroku z dnia 28 października 2015 r. sygn. akt SK 9/14 Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 2236), zwanego dalej „rozporządzeniem MPiPS”, dotyczącego ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego przepis ten jest niezgodny z art. 92 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji w zakresie, w jakim dotyczy pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców, uzyskujących przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych niższe niż przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”.

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 16 przedmiotowego rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym od 30 stycznia 2004 r., podstawy wymiaru składek nie stanowi część wynagrodzenia pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców, z wyłączeniem osób wymienionych w art. 18 ust. 12 ustawy - w wysokości równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalony miesięczny przychód tych osób stanowiący podstawę wymiaru składek nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy.

Stosownie do tego zastrzeżenia, ustalony miesięczny przychód pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców stanowiący podstawę wymiaru składek nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy.

W praktyce organów rentowych wskazany przepis rozumiany jest w taki sposób, że wyznacza on minimalną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne za pracownika delegowanego do pracy za granicą. Kwota przeciętnego wynagrodzenia, do której

odwołuje się § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia MPiPS stanowi więc minimum, od którego powinny zostać opłacone składki na ubezpieczenia społeczne za pracownika delegowanego. Zatem, jeśli przychód pracownika zatrudnionego za granicą u polskiego pracodawcy jest niższy niż kwota przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy, to ustalony miesięczny przychód takiego pracownika stanowiący podstawę wymiaru składek stanowi kwota prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, o której mowa w art. 19 ust. 1 ustawy. Prowadzi to do obciążenia pracowników i pracodawców kosztami podwyższonej składki na ubezpieczenia społeczne.

Biorąc pod uwagę wyrok Trybunału Konstytucyjnego proponuje się zmianę treści niekonstytucyjnego przepisu polegającą na pozostawieniu możliwości wyłączenia części wynagrodzenia w odniesieniu do osób, których wynagrodzenie jest wyższe niż prognozowane przeciętne wynagrodzenie miesięczne w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy.

Pozostawienie możliwości obniżania podstawy wymiaru składek o równowartość diet doprowadzi do sytuacji, w której realna podstawa wymiaru składek będzie obniżana ubezpieczonym zarabiającym więcej niż przeciętne wynagrodzenie. W takim przypadku podstawa wymiaru składek byłaby obniżana do kwoty prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia. Kwota ta byłaby więc progiem, do którego dokonać można obniżenia. Wyłączenie będzie miało zastosowanie do osób, które zarabiają więcej niż przeciętna płaca, ale odliczenie od zarobków równowartości diet spowodowałoby obniżenie podstawy wymiaru składek poniżej tej stawki. Wtedy przychód do oskładkowania będzie można obniżyć jedynie do przeciętnej płacy.

W przypadku uzyskiwania przez daną osobę przychodu niższego od przeciętnego wynagrodzenia, podstawę wymiaru składek stanowił będzie faktycznie uzyskiwany przychód, co oznacza, iż nie będzie następowało podwyższenie podstawy wymiaru składek.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników oraz zleceniobiorców dla których wynagrodzenie określono kwotowo, akordowo lub prowizyjnie stanowi przychód. Zmiana przedmiotowego przepisu w przypadku części ubezpieczonych i płatników składek doprowadzi do usunięcia z systemu sztucznego zawyżania podstawy wymiaru składek, jak to było dotychczas w przypadku osób uzyskujących przychód niższy niż przeciętne wynagrodzenie, co w bezpośredni sposób przełoży się na ich sytuację finansową poprzez zmianę wysokości kosztów po stronie pracodawców oraz wysokości podstawy wymiaru składek pracowników, a tym samym wysokości podstawy wymiaru ich świadczeń z ubezpieczeń społecznych, zarówno krótkoterminowych (zasiłki z ubezpieczenia chorobowego), jak i długookresowych (emerytury i renty).

Trybunał Konstytucyjny określił, że niezgodny z Konstytucją przepis traci moc z upływem 12 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, tj. z dniem 5 listopada 2016 r.

W związku z powyższym proponuje się, by nowelizacja rozporządzenia weszła w życie z dniem 1 października 2016 r.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.